

Od sumraka do zore

Po zlu glasu čuvena i po opscenosti poznata Tijuana doista na prvi pogled izgleda divlje kao u kultnom Rodriguezovu filmu, no sumrak se ovdje naočigled pretvara u zoru stasanjem meksičke Silicijske doline koja producira dvostruko više inženjera per capita od SAD-a

Prezasićenost mozga koju svi neminovno dožive nakon nekoliko dana provedenih na kaotičnom CES-u svake godine nastojim nadvladati kratkotrajnim bijegom iz Las Vegasa u neki drugi, ni izbliza toliko razvikan američki grad. Koliko je god uzbudljivo vratiti se u Vegas čak i po šesti put, odmak od *overloada* kičom, bukum, kaosom, kilotonama neona, hektolitrama prešarenog alkohola i cirkuske ponude bluda neopisivo godi najprije mojem mozgu i želucu, a onda i svim drugim organima.

Ove sam godine tako nakon Las Vegasa posjetio San Diego, miran "gradić" na samom jugu Kalifornije, toliko ugodan da je moguće zaljubiti se u Ameriku samo zbog njega. U San Diegu je stopa kriminala najmanja u cijelom SAD-u, bezobrazno idealna klima omogućuje da se tijekom čitave godine - daleko i u siječnju - šecete u kratkim rukavima, a ulice su toliko lijepo uredene, moderne i čiste da imate osjećaj kao da ste u Stockholmu ili Oslu.

Ipak, jedna logistička sitnica mnogima kvari percepciju idiličnosti San Diega. Ova se američka oaza, naime, nalazi u neposrednoj blizini meksičke granice, gdje je odmah preko puta smještena čuvena Tijuana, grad grijeha, droge i kriminala u usporedbi s kojim je i pakleni Las Vegas tobože oličenje morala i ćudoreda. Granica je toliko blizu da se iz centra San Diega do nje stiže redovnom gradskom tramvajskom linijom kroz otprilike pola sata vožnje. Granični prijelaz slovi kao najprometniji na svijetu, a može ga se prijeći automobilom ili pješice - u oba slučaja katkad i uz višesatno čekanje, ako se odvija prometna špica (*peak*).

Posjetiti Tijuanu, upozoravali su me mnogi prije puta, opasan je izlet (možda i po život). Ako doista odeš, nemoj tamo slučajno ništa jesti; pij samo flaširanu vodu koju češ ponijeti iz Amerike; putovnicu čuvaj obješenu oko vrata ispod majice; ponesi svega dvadesetak dolara sa sobom; ne pokazuj da si turist fotografiranjem svega oko sebe; ni s kim ne razgovaraj i vrati se u San Diego čim prije - savjeti su koje sam čuo i pročitao po Internetu dok sam samo razmišljao da navratim u Tijuanu, a tvrtka kod koje sam uplatio putno osiguranje za odlazak preko oceana nije mi propustila naglasiti da polica - dok sam u Meksiku - ne vrijedi.

Naravno, otišao sam u Tijuanu. Tramvajem i pješice preko prijelaza i doista - granica je

Dolazak u Tijuanu za mene je bio šok. Pozitivan šok...

s američke strane štreberski čista, uredna i tiha, a s meksičke već od prvog centimetra oronula, prljava, trošna, zahrđala i bučna.

Dolazak u Tijuanu za mene je zaista bio šok. Ali - pozitivan šok.

Nakon par minuta zaboravio sam sve što sam ikad čuo o opasnoj Tijuani. Ovo je predivan, živopisan, sunčan, ljudski i topao gradić u kojem sam se osjećao mirno, sigurno i sretno. Vesela glazba *mariachija*, obiteljske zalogajnice s neopisivo ukusnim *tacosima*, Corona neusporedivo boljeg okusa od one koja se prodaje kod nas, smiješno niske cijene ugostiteljskih usluga i ljudi koji - a ovo je sada stvarno šokantno za nekoga tko dolazi iz Hrvatske - ne gledaju na to kako da iz vas izvuku što više dolara, već kako da se svi skupa dobro zabavimo. Bilo mi je lijepo u Tijuani i to je jedno od mjesta na koja ću se sigurno vratiti!

Tajna je u tehnološkom procvatu Tijuane i okolne regije, koja brzo i sigurno stasa u meksičku Silicijsku dolinu. Pričajući s Panchom, vlasnikom zalogajnice (u kojoj sam pojeo najukusniji i najjeftiniji obrok dok sam bio na putu zbog CES-a), doznao sam da Meksiko posljednjih godina obrazuje dvostruko više inženjera *per capita* u usporedbi sa SAD-om, što je podatak koji sam kasnije stvarno i provjerio. U posvećenosti znanju, učenju i stjecanju inženjerskih vještina siromašni je narod vidio priliku za migraciju u obližnju "pravu" Silicijsku dolinu u Americi, no kako Meksikancima nije lako dobiti radnu dozvolu u SAD-u, sve veći broj njih visokoobrazovanih pokrenuo je *startupe* ili klasične tehnološke tvrtke u Tijuani kako bi im suradnja preko grane bila zemljopisno što pristupačnija.

Postoje tako stotine tvrtki isključivo iz tehnološkog sektora koje svoje urede imaju i u Tijuani i u San Diegu - na jednoj strani granice tvrtkom upravlja partner Meksikanac, a na drugoj partner Amer. I Pancho je djecu poslao na škole, pa njegov obrt s urnebesno preukusnim *tacosima*, na moju žalost, neće imati tko naslijediti - ali zato mu je jedan sin pred diplomom, a drugi već ima firmu s *frendom* iz San Diega koja implementira vlastita sigurnosna rješenja za banke i druge financijske kuće. Stoljetnom siromaštvu njihove obitelji time je došao kraj.

Kada se u Meksiku organiziraju tehnološke konferencije, one najprestižnije smještaju se u Tijuanu usprkos tisućama luksuznijih resorta tipičnih za takve manifestacije izgrađenima u gradovima dijametralno drugačijeg, turistima i poslovnjacima kudikamo primamljivijeg renomea. Do pred koju godinu u Tijuani se moglo organizirati eventualno konferenciju narkomanskih kartela ili pijanih prostitutki.

Iz ove priče može se polučiti nekoliko poanti. Prvo, ne valja uvijek vjerovati internetskim pričama - realna slika bilo čega na svijetu može se doživjeti tek vlastitim iskustvom. No u to već odavno svi vjerujemo. Drugo, obrazovanje čini čuda i pomiče granice nemogućeg, osobito ako ga se usmjeri prema znanosti. I u to, međutim, svi već vjerujemo odavno. Ono u što nikada nismo vjerovali - ili jesmo pa smo izgubili vjeru - jest da se i najbeznađnije društvo i najbeznađnija sredina mogu preko noći preobratiti čak i kada se dotakne dno - ako se u formulu ubaci i industrija novih tehnologija. ■